

महामहोदय

దైర్యం.

ప్రాంత్యసర్:   *డైరెక్టర్:*

సి. సుందరం + ఆదుర్తి సుబ్బారావు

కథా సంగ్రహ ము

పల్లెటూళ్లో కమ్మరికొలిమి పెట్టుకొని గుట్టుగా, గౌరవంగా కష్టపడి జీవించే రంగయ్యకు ఒకే ఒక తమ్ముడు, ఒకే ఒక కూతురు వున్నారు. రంగయ్య ఎ. తో కష్టపడి తన ఆరోగ్యమైనా చూసుకోకుండా, కన్న కూతురు బాగైనా ఎంచుకోకుండా తమ్ముడ్ని పట్నంలో బి. ఏ. చదివిస్తున్నాడు. తమ్ముడు వేణుకూడా యోగ్యుడు. అన్నయ్య పడుతున్న కష్టానికి ఎంతో నొచ్చుకొని చిదువుకూడా మానెయ్య దలచుకున్నాడు. కానీ, రంగయ్య పట్టు వదలేదు. వేణు, కనీసం ఖర్చయినా తగ్గుతుందని, హాస్టల్లోనుండి మకాం ఆనందరావునే పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ ఇంటికి మార్చాడు.

కొద్ది రోజులకే ఆనందరావు భార్య కాంతమ్మకు వేణుమీద మంచి అభిప్రాయం కలగడం, ఆ కొద్దిరోజుల్లోనే ఆనందరావు కూతురు శాంతికి, వేణు బ్రహ్మచారి అని తెలియడం, వేణుని ప్రేమించడం, వేణు ఆమెను ప్రేమించడం, జరిగింది.

అన్నయ్యకి శుభవార్త వినిపించాలని వేణు, వాళ్ళందరినీ తీసుకుని పల్లెటూరు బయలుదేరాడు. శుభవార్త విని రంగయ్య చాలా సంతోషించాడు. అతనికి అప్పటికే జబ్బు ఎక్కువైంది. పైగా తమ్ముడి వివాహ ప్రస్తావనతో గబుక్కుని ఇన్ని సంవత్సరాలుగా తను మరిచిపోయిన ఒక ముఖ్యవిషయం గుర్తుకొచ్చినట్లు, తన కూతురి ముఖంలోకి చూస్తాడు. జయకు క్షమించరాని అన్యాయం చేశాను. దీన్ని ఒక ఇంటిదాన్ని చేయాల్సిన బాధ్యత వుందనే మరిచిపోయాను. 'అమ్మా, జయా! నిన్ను దిక్కు లేనిదాన్ని చేసి వెళ్ళిపోతున్నా నమ్మా' అని విలపిస్తాడు.

వేణు, అన్నయ్య దుఃఖాని కడ్డుపడ్డాడు. మాట యిచ్చాడు. 'జయ దిక్కు లేని దేమీ కాదన్నయ్యా... నేను బ్రతికే వున్నాను... జయ పెళ్ళి తర్వాతే నా పెండ్లి... జయ సుఖం తర్వాతే నా సుఖం... ప్రమాణంచేసి చెప్తున్నా నన్నయ్యా... ఇకనుంచి జయ నా బిడ్డ.'

వేణు మంచిమనసుతో చేసిన ప్రమాణం విని, రంగయ్య 'ఇక నా కే దిగులూ లేదురా వేణూ' అంటూ కన్ను మూశాడు.

ఆ ఊళ్లోనే శంకరయ్య అనే ఒక వ్యవసాయదారునికి 'పుట్టు గ్రుడ్డి' అయిన రాధ అనే ఆడపిల్లా, త్రాగుబోతూ, పోకిరీ అయిన కుమార్ అనే కొడుకూ వున్నారు. కుమార్ దుర్మార్గం జయకు తెలియదు. అతన్నే పెళ్ళి చేసుకోవాలని నిర్ణయించింది.

జయకూ, కుమార్ కూ పెళ్ళికావాలంటే, తన గ్రుడ్డికూతురు రాధను వేణు పెళ్లాడవలసినట్లుగా శంకరయ్య లంకెవేశాడు. అన్న కూతురి ఆనందంకోసం వేణు గ్రుడ్డిపిల్లను పెళ్ళాడాడు.

జ్ఞానవంతురాలైన శాంతి వేణు రాధల పెళ్ళికి, దాంపత్యానికి దోహదం చేసింది. ప్రేమ ఫలించనంతమాత్రాన జీవితంవ్యర్థం చేసుకోగూడదనే బుద్ధిమంతురాలు కాబట్టే 'లా' ప్యాసై, ప్రాక్టీసు చేస్తోంది. దుర్మార్గుడైన కుమార్, జయను కామించాడేగానీ, ప్రేమించలేదు. పెళ్ళయ్యాక మోజు తీరిపోయింది. ఇప్పుడు జయంటే అసహ్యం, ఈసడింపు. వేణు ఈ విషయం విని బాధపడి, కుమార్ ని మంచి నడవడికలో పెడదామని నిందపాలయ్యాడు.

తరవాత ఏమయింది తెరపై చూడండి!

మంచి మనసులు - పాటలు

రచన : కొసరాజు

పాట-1

నేపథ్యం : జమునారాణి

✓ ఎంతా టక్కరివాడు - నా రాజు

• ఏ మూలనో నక్కినాడు

॥ఎంత॥

వంటచేను గట్టుమీద - వంటిగనే పోతుంటే

వెంట వచ్చినట్టులున్నదీ - ఎవరో వైనక నిలచినట్టులున్నదీ

గుబులు గుబులుగా - గుండెరులుమని

బిక్కుబిక్కుమని చూశాను - ఫక్కున పక్కనే నవ్వేను

ఎవరూ ?

...

నా నీడ !

॥ఎంత॥

పొరిపారు ఏటిలోన - బుటుకు బుటుకు మునుగుతుంటే

బుగ్గతాకినట్టులున్నదీ - ఎవరో పైట లాగినట్టులున్నదీ

గిలిగింతలు పెట్టినట్లు - వొడలంతా పులకరించే

నీళ్ళనంతా వెదకినాను - త్రుళ్ళిత్రుళ్ళి పారిపోయేనూ

ఎవరూ ?

...

చేప !

॥ఎంత॥

అర్థరాత్రి వేళనేను - ఆదమరచి నిదురపోతే

వద్ద చేరినట్టులున్నదీ - ఎవరో ముద్దులాడినట్టులున్నదీ

చిక్కినాడూ దొంగయనుకొని, చేయిచాచి పట్టబోతే

కంటి కేమి కానరాక - కరిగి కరిగి పోయేను

ఎవరూ ?

...

కల !

॥ఎంత॥

రచన : అనుద్ర

పాట నెం 2

నేపథ్యం : సుశీల

ఏమండోయ్ శ్రీవారు ఒక చిన్నమాట !

ఏ ఊరు వెళతారు ? ఏదీ కానివేళ

॥ఏమండోయ్॥

పసివాని చూచుటకీ తొందరా ?

మైమరచి ముద్దాడి లాలింతురా ?

శ్రీమతికి బహుమతిగ ఏమితురో

ఇచ్చేందు కేముంది మీ దగ్గరా ?

॥ఏమండోయ్॥

అబ్బాయి పోలిక ఈ శండ్రిదా ? అపురూపమైన ఆ తల్లిదా ?

అయ్యగారి అందాలు రానిచ్చినా

ఈ బుద్ధి రానీకు భగవంతుడా

॥ఏమండోయ్॥

ప్రియమైన మా ఇల్లు విడనాడిపోతే
తలదాచుకొన మీకు తావైన లేదే
కనటాలు మానేసి నా మదిలోన
కాపురము చేయండి కలకాలము

॥ ఏమండోయ్ ॥

రచన : దాశరథి పాట-3 పాడినవారు ఘంటసాల, శుశీల

శాంతి : నన్ను వదలి నీవు పోలేవులే - అదీ నిజములే
పూవులేక తావి నిలువలేదులే - లేదులే

వేణు : తావిలేని పూవు విలువలేనిదే ఇదీ - నిజములే
నేను లేని నీవు లేనేలేవులే - లేవులే

శాంతి : నా మనసే చిక్కుకునే నీ చూపులవలలో
నా మనసు నా సొగసు నిండెను నీ మదిలో
చిరకాలపు నా కలలే ఈనాటికి నిజమాయె
దూరదూర తీరాలు చేరువైపోయె... ఓ ...

వేణు : తావిలేని పూవు విలువలేనిదే - ఇదీ నిజములే
నేను లేని నీవు లేనే లేవులే లేవులే
సిగ్గుతెరలలో కనులు దించుకొనీ - తలను వంచుకొనీ
బుగ్గమీద పెళ్ళిబొట్టు ముద్దులాడ
రింగులీను నీ మెడలో బంగారపు తాళి కట్టి
పొంగిపోవు శుభదినం రానున్నదిలే ... ఓ ...

శాంతి : నన్ను వదలి నీవు పోలేవులే - అదీ నిజములే
పూవులేక తావి నిలువలేదులే - లేదులే

వేణు : తొలినాటి రేయి - తడబాటు పడుతూ
మెలమెల్లగా నీవు రాగా
నీ మేని హాయిలు - నీలోని వగలు నాలోన గిరిగింతలిడగ

శాంతి : హృదయాలు కలసి - వుయ్యాల లూగి
అకాశమే అందుకొనగా

పైపైకి సాగి మేఘాల దాటి - కనరాని లోకాలు కనగా ...

వేణు : నిన్ను వదలి నేను పోలేనులే - అదీ నిజములే

శాంతి : నీవు లేని నేను లేనేలేనులే - లేనులే ... ..

అడ : తప్పు ! తప్పు !

మామా ! మామా ! మామా ! మామా ! మామా ! మామా !

మగ : ఏమె ! ఏమె ! భామా ! — ఏమె ! ఏమె ! భామా !

అడ : పట్టుకుంటే కండిపోవు — పండవంటి చిన్నదంటే
చుట్టు చుట్టు తిరుగుతారు మరియుదా

కోరిన్ : పట్టుకుంటే కండిపోవు — పండవంటి చిన్నదంటే
చుట్టు చుట్టు తిరుగుతారు మరియుదా

అడ : తాళికట్టకండ ముట్టుకుంటే తప్పు గాదా
మామా — మామా — మామా

కోరిన్ : మామా — మామా — మామా

మగ : వాలు వాలు చూపులతో — గాలమేసి లాగి లాగి
ప్రేమలోకి దింపువారు మీరు కాదా ?

అడ : ఓహూ !

కోరిన్ : వాలు వాలు చూపులతో గాలమేసి లాగి లాగి
ప్రేమలోకి దింపువారు మీరు కాదా ?

మగ : చెయ్యి వెయ్యి బోతే బెదురుతారు వింతగాదా
ఏమె — ఏమె — భామా

కోరిన్ : ఏమె — ఏమె — భామా

అడ : నీవాళ్లు నావాళ్లు రాకనే — మనకు నెత్తిమీద అక్షింతలు
పడకనే

కోరిన్ : నీవాళ్లు నావాళ్లు రాకనే — మనకు నెత్తిమీద అక్షింతలు
పడకనే

అడ : సిగ్గు దాచి

మగ : ఓహూ —

అడ : సిగ్గు దాచి ఒకరొకరు — సిగ్గు పూలు కట్టుకోని
టింగురంగ యంటు వూరు తిరగొచ్చునా ? — లోకం

తెలుసుకోక మగవాళ్లు మెలగొచ్చునా ?

మామా - మామా - మామా -

కోరన్ : మామా - మామా - మామా -

మగ : కళ్లు కళ్లు కలుసుకోను రాకముందే - అహ
కప్పుకున్న సిగ్గు జారిపోకముందే

కోరన్ : కళ్లు కళ్లు కలుసుకోను రాకముందే - అహ
కప్పుకున్న సిగ్గు జారిపోకముందే

మగ : మాయజేసి

అడ : ఓహూ

మగ : మరులుగొల్పి

అడ : ఓహూ

మగ : మాయజేసి మరులుగొల్పి - మాటలోన మాటగల్పి
మధురమైన మా మనసు దోచ వచ్చునా ?
నీవు మర్మమెరిగి యీ మాట అడగవచ్చునా ?
ఏమె - ఏమె - భామా

కోరన్ : ఏమె - ఏమె - భామా

అడ : పడుచుపిల్ల కంటబడితె మోటుబడుదురూ
అబ్బో! వలపంతా వొలకబోసి ఆశ పెడుదురూ

కోరన్ : పడుచుపిల్ల కంటబడితె పెంటబడుదురూ
అబ్బో! వలపంతా వొలకబోసి ఆశ పెడుదురూ

అడ : పువ్వుమీద

మగ : ఓహూ

అడ : పువ్వు పువ్వుమీద వాలు పోతు తేనెటీగవంటి
మగవాళ్ళ జిత్తులన్నీ తెలుసులేవయా
మా పుట్టిముంచు కథలన్నీ విన్నామయా
మామా - మామా - మామా -

కోరన్ : మామా - మామా - మామా -

మామా - మామా - మామా -

కోరన్ : మామా - మామా - మామా -

మగ : కొత్త కొత్త మోజల్ని కోరువారు-రోజు
చిత్రంగ వేషాలు మార్చువారు

కోరన్ : కొత్త కొత్త మోజల్ని కోరువారు-రోజు
చిత్రంగ వేషాలు మార్చువారు

మగ : టక్కరోళ్ళుంటారు-టక్కులు వేస్తుంటారు
నీవు చెప్పుమాట కూడా నిజమేనులే
స్నేహం దూరంగా వున్నపుడె జోరానులే
ఔనె-ఔనె-భామా- — ఔనె ఔనె-భామా

కోరన్ : ఔనె-ఔనె-భామా-

అడ : కట్టుబాటు వుండాలి - గౌరవంగ బ్రతకాలి
అత్రపడక కొంతకాల మాగుదామయా

కోరన్ : కట్టుబాటు వుండాలి-గౌరవంగ బ్రతకాలి
అత్రపడక కొంతకాల మాగుదామయా

అడ : పెళ్ళున పెళ్ళయితే ఇద్దరికి అద్దులేదయా
మామా-మామా-మామా-

కోరన్ : మామా-మామా-మామా-

మగకోరన్ : ఔనె-ఔనె-భామా — ఔనె-ఔనె-భామా-

రచన : శ్రీ శ్రీ

పాట-5

పాడినది : సుశీల

శాకి : అగవోయీ - అగవోయీ

అగవోయీ - అగవోయీ

త్యాగం ఇదియేనా? హృదయం శిలయేనా?

ఏల యీ మోసం?

ఇల్లాలిమనసే - కలలోలమాయె

ఏలా, యీ మోసం? ఏదీ నీ హృదయం?

నీవు కట్టినతాళి - నిగనిగ మెరిసేను

కనికరమున గాజులు - కరముల వెలిగెను

అనాటి పారాణి - అనవాలు మిగిలేను

అజాలి, అమమత - నీకు లేకపోయేనా? ఏదీ నీ హృదయం?

సలువనీడ నిచ్చావు - నగలు చీరెలిచ్చావు

అంతూ పొంతూలేని - అశలు కలిగించావు

బాధ్యత అంతతో తీరెనని తలచావా ?

అంతేనా? చడివిన నీ చదువంతా వ్యర్థమా? ఏదీ నీ హృదయం?

రేయి పపలు కంటికి రెప్పగా, మేనుమనసు మాటా ఒక్కటిగా

జీవితమంతా చెంత నిలిచివుండాలి - త్యాగమదే త్యాగమదే

మూడుముళ్లు వేయుటయే త్యాగమనీ తలచితివా

ఏదీ నీ హృదయం? త్యాగం ఇదియేనా?

హృదయం శిలయేనా? ఏమీ యీ మోసం?

కలకంఠికంట కన్నీ రొలికినచో,

గరళమైపోవును అమృతమే మరువకుమా!

కన్నులున్న అంధుడవై బాధలుపడనేలా?

కన్నులేని దీనురాలి గాధలు వినలేవా?

మగువను నీదానిని చేసుకో - మనసును నీదారికి తీసుకో

మానవరూపంలో దేవునిగా మారిపో!

రచన : ఆచార్య అత్రేయ పాట-6 పాడినవి : ఎస్. జానకి

ఓహో ఓహో పావురమా - వగ్యూరి పావురమా

మావారి అందాలు నీవైన తెలుపుమా

॥ఓహో॥

మనసు మధురమైనది - మమతలు నిండినది

సొగసు నేనెరుగనిది - చూడాలని వున్నది

అరువుగ నీ కన్నులు - కరుణతో ఇవ్వగలవా?

కరువు తీర ఒక్కసారి కాంతునమ్మ వారిని

॥ఓహో॥

వలపుకన్న తీయని - పలుకులు వారిని

తలచుకున్న చాలును - పులకరించు నా మేను

మగసిరి దొరయని - మరునికి సరియని

అందరు అందురే - అంత అందమైనవారా

॥ఓహో॥

అందరి కన్నులు - అయ్యగారిమీదనే

దిష్టితగల గలదనీ - తెలిపిరమ్మ కొందరు

అన్నది నిజమేనా? అల్లిన కథలేనా?

కన్నులున్న నీవైనా ఉన్నమాట చెప్పుమా

॥ఓహో॥

రచన : ఆచార్య ఆత్మేయ పాట-7 పాడినవారు : ఘంటసాల

సాకి : అహోహా ! ఆంధ్రభోజా ! శ్రీకృష్ణ దేవరాయా !

విజయనగర సామ్రాజ్యనిర్మాణ తేజోవిరాజా !!

యీ శిథిలాలలో చిరంజీవివై నావయా !

శిలలపై శిల్పాలు చెక్కినారు — మనవాళ్లు

సృష్టికే అందాలు తెచ్చినారు

కనుచూపు కరువైన వారికై నా

కనుపించి కనువిందు కలిగించు రీతిగా

॥శిలలపై॥

ఒకవైపు ఉర్రూతలూపు కవనాలు

ఒకప్రక్క పురికించు యుద్ధభేరిలు

ఒకచెంప శృంగార మొలుకు నాట్యాలు

నవరసాలొలికించు నగరాని కొచ్చాము

కనులు లేవని నీవు కలతపడవలదు

నా కనులు నీవిగా చేసుకొని చూడు

॥శిలలపై॥

ఏకశిలరథముపై — లోకేశు వడిలోన

ఓరచూపులదేవి ఊర్వేరాగా

రాతిస్తంభాలకే చేతనత్వము కలిగి

సరిగమా పదనిసా స్వరములే పాడగా

కొంగుముడివేసుకుని క్రొత్తదంపతులు

కొడుకుపుట్టాలనీ కోరుతున్నారనీ

॥శిలలపై॥

రాణులే పోయినా—రాజ్యాలు కూలినా

కాలాలు మారినా—గాడ్పులే వీచినా

మనుజులే దనుజులై మట్టిపాల్జేసినా

చెదరనీ కదలనీ శిల్పాలవలెనే

నీవు నాహృదయాన నిత్యమై సత్యమై

నిలిచి వుండువుచెలీ, నిజము నా జాబిలీ!

సి. చక్రవర్తి అయ్యంగారు, బి. ఏ., సమర్పించు

మంచిమనసులు

తారాగణం :

నాగేశ్వరరావు, రంగారావు, నాగభూషణం
సావిత్రి, జానకి, సూర్యకాంతం వాసంతి, బి. ఏ.,
గెస్తు అర్జిస్తులు : గుమ్మడి, రమణారెడ్డి, సూర్యకళ.
ఇంకా ప్రభావతి, అల్లు రామలింగయ్య, ప్రసాదరావు, వంగర,
మల్లాది, మద్దాలి, వి. శివరామ్, బి. ఏ., బి. ఎస్. సి.,
మహాంకాళి వెంకయ్య, సుబ్బారావు, స్వామి, చంద్ర
కుమార్, నాగాంజనేయులు, సాంబశివరావు.....

తెక్నిషియన్లు :

కథ	: కె. ఎస్. గోపాలకృష్ణన్
మాటలు	: ఆచార్య ఆత్రేయ
పాటలు	: ఆత్రేయ, శ్రీ శ్రీ, ఆరుద్ర, కొసరాజు, దాశరథి
సంగీతం	: కె. వి. మహాదేవన్
ప్రే-బాక్	: సుశీల, జానకి, జమునారాణి, ఘంటసాల
నృత్య దర్శకుడు	: హీరాలాల్
నృత్యం	: జ్యోతి, నటరాజన్

ఛాయాగ్రహణం	: పి. యల్. రాయ్
శబ్దగ్రహణం	: ఎ. కృష్ణన్, బి. ఎ.
పాటలు	: వి. శివరాం, బి. ఏ., బి. ఎస్.సి.
మాటలు	: బి. నర్సింహమూర్తి
కళ	: ఎస్. కృష్ణారావు
మేకప్	: కె. నాగేశ్వరరావు, పీతాంబరం, ఎస్. ఎస్. ఆర్. మూర్తి
దుస్తులు	: పి. రామకృష్ణ
స్టిల్స్	: సత్యం (జై హింద్ స్టూడియోస్)
ప్రొడక్షన్	: ఆర్ముగం, సెందామర్తై, రాజు
అసోసియేట్ డైరెక్టరు అండ్ ఎడిటర్	: టి. కృష్ణ
స్టూడియో	: విజయ - వాహిని

సహాయకులు :

దర్శకత్వం	: పి. నాగాంజనేయులు, టి. ఎం. స్వామి
సంగీతం	: పుగళైంది
ఛాయాగ్రహణం	: నంజప్ప, లోకనాథన్
ఎడిటింగ్	: కె. గోపాలరావు
దుస్తులు	: కిట్టా. సూర్యనారాయణ
గ్రామఫోను రికార్డులు	: హెచ్. ఎం. వి. అండ్ కలెంబియా

నిర్మాత :

సి. సుందరం

దర్శకత్వం :

అదుర్తి సుబ్బారావు